

UNDERVISNINGS- OCH KULTURMINISTERIET
Högskole- och forskningsenheten
Anita Lehikoinen
29.8.2011

Aalto-universitetets invigning den 1 september 2011

Ärade Aalto-universitetssamfund, kära universitetsvänner,

Jag har den stora glädjen och äran att framföra statsmaktens hälsning på Aalto-universitetets invigning av läsåret 2011–2012. Det var ett nöje att höra dialogen mellan rektorn och studentkårens ordförande. Det är precis sådan öppenhet och sådant arbete med gemensamma mål som krävs för att Aalto-universitetet ska utvecklas.

Nu har Aalto-universitetet ungefär ett och ett halvt år bakom sig som ett nytt slags universitet. Vi inser alla att det här bara är början på den stora förändringen. Ni har alla jobbat oerhört hårt för att förnya universitetsundervisningen, forskningen och innovationsverksamheten så att de motsvarar framtidens stora utmaningar. Ni – och vi – ja alla har all anledning att vara stolta över förändringen som har åstadkommit. Aalto-universitetet har varit ett ovanligt projekt ända från början. Instiftandet av universitet var möjligt endast för att den offentliga sektorn och det privata näringslivet tillsammans satte upp ett ambitiöst mål och för att de olika parterna engagerade sig för att uppfylla målet.

Om inte universitetssamfundet engagerar sig i ett gemensamt syfte är det inte möjligt att uppfylla ambitiösa akademiska mål. Jag är mycket glad över att man inte har undvikit diskussioner inom Aalto-universitetet. Universitetets ledning måste fatta de slutgiltiga besluten, och det är oerhört viktigt att ledningen som beslutsunderlag har tillgång till all den information och sakkunskap som ett mångdisciplinärt universitetssamfund kan erbjuda.

När universitetsreformen bereddes fick ministrarna delta i ofta mycket intensiva diskussioner. Jag kommer speciellt ihåg en kommentar. En professor kom med ett inlägg där universitetsreformens riktlinjer kritiserades. Professorn konstaterade att ministeriet behandlar universitetet endast som en organisation, inte en institution.

Detta påpekande hade stor betydelse för oss som ansvarade för beredandet. Universitetet är sannerligen inte en organisation i mängden vars förvaltningsmodell och mål kan förnyas som i vilka andra myndigheter eller företag som helst. Universitetsinstitutionen har varit en vital och förnyande kraft i gott och väl över tusen år, och det krävs ett noga övervägande för att inte en reform ska förgöra den potential som finns knuten till universitetet.

Universitetet lever och frodas i sin tid. Med tanke på Finlands utmaningar betjänade det myndighetsliknande universitetet inte längre de studerande på bästa möjliga sätt eller gav tillräckliga möjligheter för forskning som siktade på internationell toppnivå. Universitetet var inte längre tillräckligt flexibla för att kunna beakta kraven på internationalisering eller ett kreativare samarbete med närings- och arbetslivet.

För oss på statsrådet – och jag vågar tro att studerande och anställda vid Aalto-universitetet samt näringslivet instämmer – var det och är fortfarande viktigast att stärka universitetets egen beslutanderätt och de ekonomiska förutsättningarna för att verkställa besluten. Det fanns många farhågor kring denna fråga. Några befarade att vi skulle gå miste om det traditionella bildningsuniversitetets ideal och att de kortsiktiga ekonomiska intressena skulle dominera.

Dessa hotbilder har enligt min mening inte ens närapå förverkligats. Universitetet har valt styrelser som passar dem och deras strategi och styrelsernas ordföranden och medlemmar har fört universitetets frågor framåt med handlingskraft och skicklighet.

I dagarna inleds den av riksdagen begärda utvärderingen av universitetslagen, och jag hoppas att vi nästa vår kan lämna en allsidig rapport till riksdagen om erfarenheterna av reformens inledande skede ur såväl undervisnings- och forskningspersonalens, de studerandes som mer omfattande intressegruppers perspektiv.

Ärade studerande och anställda vid Aalto-universitetet,

Hösten har inletts ganska skakigt: man söker en lösning på den ekonomiska krisen i Europa, en recession hotar, statens kostnader måste minskas. Statens budgetproposition kommer att innehålla nedskärningar även i finansieringen till universitetet och vetenskapen. Det är tråkigt men under rådande förhållanden oundvikligt. Vi på ministeriet

förstår att universitetet har en avgörande betydelse för Finlands framtida välfärd. I sitt program prioriterar regeringen att minska fattigdom och ojämlikhet, stabilisera den offentliga ekonomin och åstadkomma en hållbar ekonomisk tillväxt. Dessa mål måste passas ihop på ett bra sätt – och för att alla ska uppfyllas krävs det kreativitet, en kritisk inställning, innovation samt ny kunskap och förståelse. Med andra ord välfungerande universitet.

De knappa ekonomiska resurserna gör samarbetet och arbetsfördelningen mellan universiteten ännu viktigare. Det har varit glädjande att se att bland annat de tekniska universiteten själva har inlett en granskning av arbetsfördelningen.

Profilering och specialisering är en optimal metod för att trygga att det i framtiden finns ett starkt och effektivt universitetsnätverk i Finland som tjänar fosterlandet på bästa sätt. För att komma dit krävs det modiga, strategiska beslut av universitetsledningarna.

De finska universiteten är en del av det allt mer koncentrerade europeiska högskole-, forsknings- och innovationsfältet och det globala forskningssamfundet. Alla finska universitet måste konkurrera med utländska universitet vad gäller nivån, kvaliteten och inflytandet. Det internationella samfundet är rätt jämförelseobjekt för alla finska universitet och vetenskaper.

Vissa har offentligt oroat sig för att Aalto-universitetet har rasat på de internationella rankinglistorna. Jag skulle kunna säga mycket om olika rankinglistor och hur nyttiga de är, men jag lämnar det därhän i dag. Det står dock klart att det tar tid för ett omstrukturerat universitet att nå det internationella toppskiktet inom flera områden. Det krävs tålamod och det krävs visioner. Vid Aalto-universitetet har man satsat på personalpolitiken, vilket forskarkarriären tenure track är ett utmärkt exempel på. Trots de sparsamma tiderna kan Aalto-universitetet satsa på internationalisering och den infrastruktur som forskningen behöver.

Var tålmodiga i väntan på resultaten, men sluta aldrig att sträva!

Jag önskar er alla ett flitigt, kreativt, överraskande och glädjefyllt nytt läsår.